

Bg (Ref., Shatr.)

P 2:50

[Palmstedt, Carl]

Om angelägenheten,
att här i Stockholm inrät-
ta ett Museum för natur-
vetenskap, slöjd och Konst

Palmerston North

Dear Mr. Palmerston

I have the pleasure to inform you that
the order for the books has been
received and the books are now
being prepared for shipment.

[Palmstedt, Carl]

**Om angelägenheten, att här i
Stockholm inrätta ett Museum
för naturvetenskap, slöjd
och konst.**

STOCKHOLM,
tryckt hos N. Marcus, 1861.

B 131/1946

Om angelägenheten att på
Stockholm inrätta ett museum
för naturvetenskap, slöjd
och konst.

Vi vela, att för korpulid sedan blivon
 har i Stockholm utöfning upparat blivit
 offentliggjorda i ändamål att framkalla och
 visa nyttan af dels ständiga förlorende
 utställningar af stödjelset dels äfven att
 frätta ett museum för svenska naturhistorier,
 i synnerhet de i våra berg beträffande och
 de användbara produkter, som dertill kunna
 utbragas. I afseende på den ständiga

Med stor fägnad hafva vännerna af ve-
 tande, upplysning och bildning erfarit, att
 aktade män inom staden Göteborgs sam-
 hälle föreslagit bildande af ett storartadt
 museum, nämnadt att förena vetenskap-
 liga och konstsamlingar med expositioner
 af industriens produkter i en gemensam
 institution, som skulle få namn af "Göte-
 borgs Museum". Vål bekant med den i
 alla afseenden frikostiga samhällighet, af
 hvilken de bemedlade i rikets andra stad
 oafslåtligen framlägga nya prof, och uti tack-
 samt minne bevarande den tid af 23 år,
 under hvilken författaren häraf haft för-
 månen röna ovärderliga bevis, då det rörde
 bidrag i penningar och samverkan vid all-
 mänt nyttiga företag, har det nu omnämnda
 hos honom väckt de behagligaste erinrin-
 gar. Det bör icke fela, att ett museum,
 som det i Göteborg föreslagna, snart der
 skall kunna bildas, och man kan ej annat
 än dertill på det varmaste lyckönska.

Vi veta, att för kort tid sedan äfven här i Stockholm utförliga uppsatser blifvit offentliggjorda, i ändamål att framkalla och visa nyttan af, dels ständigt fortfarande utställningar af slöjdalster, dels äfven att inrätta ett museum för svenska naturalster, i synnerhet de i våra berg befintliga och de användbara produkter, som deraf kunna utbringas. I afseende på den sistnämnda institutionen hafva också ganska tillfredsställande upplysningar af den mest kompetenta auktoritet blifvit meddelade. Men efter bekantgörandet af det stora företags i Göteborg inledande har en och annan klagan försports öfver hufvudstadens likgiltighet för åtakkommande af dylika institutioner. Detta manar, att under det vi tillåta oss att för minnet framkalla hvad som längesedan här i sådant afseende blifvit påtänkt och börjadt, ställa vår förtröstan till den frikostighet, som för hufvudstaden hvarken är främmande, eller då den vördsamt anlitas till befrämjande af ädla och hedrande ändamål, aldrig undandragit sig att så väl med penningar, som med samlad kraft den befordra.

Att hufvudstaden i ofvanberörda afseende stannat efter sin tid, torde det tillåtas oss betvifla, då vi erinra oss, att mot slutet af år 1854 eller för sex år sedan, ett förslag framställdes till inrättandet af ett Museum, nära likartadt, men i vissa afse-

enden annorlunda organiseradt, än det i Göteborg föreslagna. Det var nemligen med begagnandet och försökande af en enskild mans här i Stockholm redan tillvarande samlingar, som ett sådant museum skulle bildas. En utförligare anmälan derom utgick genom våra tidningar, en aktieteckning börjades; men bekymmersamma tillfälligheter, som här hvarken kunna eller böra vidröras, föranledde ett afstannande i utförandet. Vid förändrade omständigheter och ljusare utsigter lifvas nu hoppet att bättre lyckas. — Under de förflutna sex åren har egaren till de förutnämnda samlingarna, medicine doktorn hr *N. P. Hamberg*, med sällsynt ståndaktighet och kärlek till vetenskaperna bibehållit och betydligt förökadt dessa värdefulla tillgångar, och med dem möjligheten att förverkliga en institution, på en gång bidragande till hufvudstadens heder, och utöfvande ett småningom ökadt inflytande på isynnerhet det uppväxande slägtets bildning, upplysning och ledning till ett vetande, hvilket, som känt är, i vår tid mer än förr inom samfundslifvet påkallas.

Då samma åsigter i ämnet, som gälde för sex år tillbaka, ännu äro tillämpliga, anses det vara tjenligast att förnya deras meddelande; vi anhålla således att ännu en gång få framträda med den i vissa delar förändrade, vid slutet af december

månad år 1854 åt offentligheten öfverlemnade:

Anmälan om inrättande i Stockholm af ett permanent Museum för Naturvetenskap, Slöjd och Konst jemte Populära Föreläsningar uti åtskilliga vetenskapsgrenar.

Det första och enda tillfälle, som hittills uti vårt land yppat sig till grundläggande af ett **museum för naturvetenskap, slöjd och konst**, har blifvit beredt genom medicine doktorn hr **N. P. Hambergs** förtjenstfulla åtgärd, att så väl under resor i andra länder som inom fäderneslandet sammanbringa en samling, innefattande följande hufvuddelar: 1:o **Geognostisk samling**; 2:o **Mineralogisk samling** jemte dertill hörande produkter; 3:o **Droguer och fabrikater** utur växtriket; 4:o **Droguer och fabrikater** utur djurriket; samt 5:o **Konstsaker**. Denna samling hade efter all sannolikhet redan varit skingrad om icke några af hr doktor Hambergs vänner, hvilka tillika älska och befordra upplysningen jemte vetandet uti allmänt gagnande ämnen, sökt att, åtminstone för en tid sammanhålla grundpelaren till en inrättning, som, i händelse den kan vidmakthållas och efter hand utvidgas till hvad den bör kunna blifva, utan tvifvel kall komma att i framtiden medföra obe-

räkneliga fördelar. Redan då bemälde hr d:r år 1853 under loppet af augusti månad uti kongl. carolinska medico-kirurgiska institutets kemiska lärosalar hade till allmänt beskådande uppställt ofvanberörde samling, läste man i hufvudstadens tidningar flera lika väl som sakrikt författade framställningar af denna samlings betydelse, egenskaper och värde. Annu under en del af året 1855 var ofvannämnda samling tillgänglig för beskådande. Intresset därför var omisskänneligt, och som bevis derpå må anföras att d. v. H. K. H. kronprinsen, nu H. M. konung *Carl 15:de* samt H. K. H. hertigen af *Östergötland*, icke blott täcktes med stor uppmärksamhet beskåda samlingen, men äfven med värdefulla skänker bidraga till deras förökande.

Meningen med det som nu yttras, lär icke kunna misskännas. Den är att gifva anledning till bildande af en inrättning, som i hufvudstaden länge saknats, och hvars stora inflytande på upplysning, bildning och användbar kunskap, inhemtad icke allenast genom muntligt meddelande, utan tillika genom åskådande, i flere länder, förnämligast uti det praktiska England, redan så tydligt visat sig, att der, som bekant är, inga kostnader sparas för bibehållande och utvidgande af likartade institutioner.

döma en handelsvara. Nyttan häraf lärer alltså vara obestridlig.

Det är allmänt känt, att till utförande af alla större företag fordras förenad kraft. Den nu vördsamt föreslagna inrättningen är deraf i så mycket större behof, som den här i staden är af ovanlig beskaffenhet. **En aktieteckning** synes således efter all anledning vara enda utvägen till sammanbringande af de för inrättande och underhållande af oftanämnde museum jemte honorarier för vissa föreläsningar erforderliga medlen, hvilkas belopp, tjugofyra tusen rdr rmt, i händelse förslaget lyckades vinna bifall, sannolikt utan betydlig svårighet skulle kunna samlas genom **Ett tusen sex hundra aktier å Femton riksdaler** rmt hvardera: Med sådana förhoppningar har nedanstående plan, förslagsvis upptagande tillgångar och utgifter för detta museum, blifvit sammanfattad. De listor, som antingen redan år 1854 blifvit till en del påtecknade, eller nu särskildt komma att presenteras, skola med det snaraste föreläggas till ynnestfull och benägen anteckning.

Man skulle icke vågat framträda med ett förslag af denna egenskap, så framt icke öfvertygelsen om den fosterländska andans inom vår hufvudstad nu mer än någonsin lifliga uppfattning af det ädla, det upplysande, det gagnande, varit ledaren på

denna nya väg, till spridande af ökade medborgerliga kunskaper, hvars utstakande kan räknas ibland vetenskapsidkarens dyrbaraste pligter. Det är med stöd af en så välgrundad öfvertygelse, som jag anser mig manad att ännu en gång gifva offentlighet åt denna vördsamma anmälan.

Stockholm den 28 Januari 1861.

CARL PALMSTEDT.

Stämning m. m. 1000
 Samlingarnas flyttning och upp-
 ställning m. m. 5000

der m. m. 3,800
 hvilka med tillägg af ränta å de till dessa kost-
 naders bestående satta medlen, samt utgifter
 för museets bestående och föreläsningars hörsal-
 naders bestående satta medlen, samt utgifter
 för museets bestående och föreläsningars hörsal-
 naders bestående satta medlen, samt utgifter

Plan.

1600 aktier à 15 rdr rmt rdr 24,000,

Hvarje aktie svarande emot:

1. Inträdesavgift rdr 10.

2. Bidrag till årliga avgiftens be-
stridande 5. 15.

Aktie-egaren har:

1. Sin andel i muséets samlingar.
2. Ett inträdeskort till samlingarnas be-
skådande, samt
3. Rättighet att, efter anmälan, mot half
avgift erhålla inträdeskort till vissa
föreläsningars åhörande.

Af förstberörda summa skulle användas:

För en gång, till inköp af hr d:r Ham-
bergs samlingar, upprättande af katalog,
tryckningskostnader med flera utgifter
rdr 4000.

Samlingarnas flyttning och upp-
ställning m. m. 1000. 5000.

samt årligen, till bestridande af följande
utgifter:

Hyra för lokal till samlingarnes upp-
ställande, deras vidmakthållande och för-
ökande, löner, diverse kostnader, hono-
rarier till vetenskapsmän för föreläsning-
arne, materiel och experiment-kostna-
der m. m. rdr 3,800.

hvilka med tillägg af ränta å de till dessa kost-
naders bestridande afsatta medlen, samt avgifter
för museets beskådande och föreläsningars åhörande,
skulle småningom utbetalas. P.

